

Elizabeth
Strout

Volám sa
Lucy
Bartonová

INAQUE

Preklad
Lucia Halová

Elizabeth Strout

Volám sa Lucy Bartonová

Elizabeth Strout

MY NAME IS LUCY BARTON

COPYRIGHT © Elizabeth Strout 2016

This translation published by arrangement with Random House,
an imprint and division of Penguin Random House LLC

TRANSLATION © Lucia Halová 2022

COPYEDITING Martina Kubealaková, Ivan Adamec

COVER © Barbora Šajgalíková

COVER ILLUSTRATION © Ema Baková

SLOVAK EDITION © Inaque 2022

ISBN 978-80-8207-169-9

ISBN E-BOOK 978-80-8207-170-5

Elizabeth Strout

Volám sa Lucy Bartonová

INAQUE

Mojej priateľke Kathy Chamberlainovej

Kedysi pred mnohými rokmi som musela stráviť takmer deväť týždňov v nemocnici. Bolo to v New Yorku a rovno z postele som mala výhľad na nočný Chryslerov mrakodrap a jeho geometriu žiarivých svetiel. Cez deň jeho krása ustupovala, až sa z neho stala jednoducho ďalšia veľká budova na pozadí modrej oblohy, všetky vežiaky v meste sa zdali vzdialené, tiché, odľahlé. Bol máj, potom jún, pamätám sa, ako som vstala, dívala sa na chodník pod sebou a pozorovala mladé ženy – v mojom veku – v jarných šatách počas prestávky na obed; videla som, ako pri rozhovore pohybujú hlavou, ako im vánok povieva blúzkou. Myslela som na to, že keď sa dostanem z nemocnice, už nikdy neprejdem po chodníku bez pocitu vďačnosti, že som jednou z nich, a niekoľko rokov som to naozaj robila – spomenula som si na výhľad z nemocničného okna a tešila som sa chodníku, po ktorom som kráčala.

Zo začiatku to bol celkom jednoduchý príbeh: išla som do nemocnice, aby mi vyoperovali slepé črevo. Po dvoch dňoch mi dali najesť, ale nič som v sebe neudržala. Vzápätí nastúpila horúčka. Nevedeli izolovať žiadnu baktériu ani zistiť, čo sa zvrtilo. Nikdy sa na to neprišlo. Jednou infúziou do mňa prúdili tekutiny a druhou antibiotiká. Vaky viseli na kovovom stojane s rozheganými kolieskami, ktorý som si so sebou všade tlačila, ale rýchlo som sa unavila. Ako sa blížil začiatok júla, problém, ktorý ma sužoval, sa stratil. Ale dovtedy som sa nachádzala vo veľmi čudnom stave – doslova horúčkovitom čakaní – a vážne som prežívala muky. Doma som mala manžela a dve malé dcéry, ktoré mi

príšerne chýbali, robila som si o ne také veľké starosti, až si myslím, že mi pre to bolo ešte horšie. K môjmu lekárovi som pociťovala silnú náklonnosť – bol to žid s dvojitou bradou a na pleciach niesol nežný smútok; starých rodičov a tri tety, ako raz hovoril sestričke, mu zabili v táboroch; a mal manželku a štyri dospelé deti tu v New Yorku – a myslím si, že tomuto milému človeku ma prišlo ľúto a zariadil, aby ma moje dievčatá – mali vtedy päť a šesť rokov – mohli navštíviť, pokiaľ budú zdravé. Do mojej izby ich priviedla rodinná priateľka a hneď som videla, že majú ufúľané tváričky a špinavé vlasy, a tak som odtlačila stojan s infúziou aj tie dve do sprchy, ale ony zhíkli: „Mami, si hrozne chudá!“ Naozaj sa preľakli. Sedeli so mnou na posteli, sušila som im vlasy uterákom a potom si kreslili, ale sústredene, čím myslím, že každú chvíľu nevykrikovali: „Mami, mami, páči sa ti to? Mami, pozri, aké šaty má vília princezná!“ Hovorili veľmi málo, hlavne mladšia akoby nebola schopná otvoriť ústa, a keď som ju vzala do náručia, všimla som si, že otrčila spodnú peru a roztriasla sa jej brada; bola taká maličká, no snažila sa tváriť statočne. Keď odišli, nedívala som sa za nimi z okna, ako kráčajú s mojou priateľkou, ktorá ich priviedla a sama nemá deti.

Môj manžel mal, prirodzene, plné ruky práce s domácnosťou a takisto s vlastnou prácou, takže nemal často šancu prísť ma pozrieť. Keď sme sa spoznali, prezradil mi, že neznáša nemocnice – keď mal štrnásť, otec mu zomrel v nemocnici –, a vtedy som pochopila, že to myslel vážne. V prvej izbe, do ktorej ma dali, zomierala na vedľajšej posteli stará pani, neustále volala o pomoc a ľahostajnosť sestričiek bila do očí, veď kričala, že zomiera. Manžel to nevydržal – myslím tým, že

ma tam nezvládal navštevovať – a zariadil, aby ma preložili na jednolôžkovú izbu. Naše zdravotné poistenie nepokrylo takýto luxus a každý deň pobytu nám odsával z úspor. Bola som vďačná, že už nepočujem výkriky úbohej panej, ale keby niekto tušil, aká som si tam pripadala opustená, musela by som sa hanbiť. Vždy keď mi prišla sestrička odmerať teplotu, snažila som sa ju zdržať aspoň na pár minút, ale sestry mali plné ruky práce, nemali čas s niekým len tak tárať.

Asi tri týždne po prijatí do nemocnice som raz podvečer odtrhla oči od okna a zbadala svoju matku sedieť v kresle pri nohách postele. „Mami?“ začudovala som sa.

„Ahoj, Lulu,“ odvetila. Jej hlas znel placho, ale nalievavo. Naklonila sa dopredu a stisla mi nohu pod plachtou. „Ahoj, Lulu,“ povedala. Matku som nevidela celé roky a teraz som na ňu len vyvaľovala oči, nevedela som prísť na to, prečo sa mi vidí akási iná.

„Mami, ako si sa sem dostala?“ opýtala som sa.

„Ale, nasadla som na lietadlo.“ Pokývala prstami a bolo mi jasné, že toto je na nás priveľa emócií. Tak som len odmávala a zase som si ľahla. „Myslím si, že budeš v poriadku,“ dodala stále plachým, ale nalievavým tónom. „Nemala som žiadne sny.“

Jej prítomnosť a to, že ma oslovila prezývkou z detstva, ktorú som nepočula celú večnosť, ma zahriala a mala som pocit, že som plná tekutiny, ako keby napätie bolo čosi pevné a zrazu sa rozlialo. Zvyčajne som sa budila o polnoci a potom som len trhane driemala alebo som sa dívala cez okno na svetlá veľkomesta. Ale v tú noc som spala nerušene a ráno matka sedela tam, kde aj deň predtým. „Tým sa netráp,“ odvetila, keď som sa na to opýtala. „Veď vieš, že toho veľa nenaspím.“

Sestry navrhli, že jej prinesú lôžko, ale pokrútila hlavou. Vždy keď jej sestra ponúkla, že jej prinesie lôžko, pokrútila hlavou. Po čase sa prestali pýtať. Matka so mnou zostala päť nocí a spala iba v kresle.

Počas nášho prvého celého spoločného dňa sme sa s matkou nesúvisle rozprávali; asi ani jedna z nás celkom nevedela, čo robiť. Opýtala sa ma pár vecí o dievčatách, ja som jej odpovedala a pritom som sa červenal. „Sú úžasné,“ hovorila som. „Ach, sú proste úžasné.“ Na môjho manžela sa matka nepýtala, hoci – ako mi povedal do telefónu – práve on jej zavolať a požiadal ju, aby za mnou prišla, on jej zaplatil letenku, on sa ponúkol, že ju príde vyzdvihnúť na letisko – moju matku, ktorá nikdy neletela. Hoci odvetila, že si vezme taxík, hoci sa s ním odmietla stretnúť, môj manžel jej radil a všetko jej zaplatil. A keď teraz sedela v kresle pri nohách mojej postele, nepovedala ani slovo o otcovi, nuž som o ňom nehovorila ani ja. Túžila som, aby prehodila: „Otec dúfa, že sa ti polepší,“ ale neprehodila.

„Mami, nebolo desivé zavolať si taxík?“

Zaváhala a zazdalo sa mi, že som zahliadla hrôzu, ktorú pocítila, keď vystúpila z lietadla. Ale povedala: „Mám jazyk, tak som ho použila.“

Po chvíli som šepala: „Som naozaj rada, že si prišla.“

Krátko sa usmiala a odvrátila zrak do okna.

Toto sa odohralo v polovici osemdesiatych rokov, dávno pred mobilnými telefónmi, a keď mi zazvonil bėžový aparát pri posteli, volal môj manžel – matka to určite uhádla podľa môjho zúboženého pozdravu, akoby som mala plač na krajíčku, mlčky sa zdvihla z kresla a vyšla z izby. Predpokladám, že v takých chvíľach si zašla po jedlo do jedálne alebo zavolať môjmu otcovi z telefónneho automatu vo vestibule, keďže

som ju nikdy nevidela jest a keďže som predpokladala, že otca zaujíma, ako sa má – pokiaľ som vyrozumela, nemali žiadne problémy –, a keď som sa porozprávala s oboma dcérami a aspoň desaťkrát som zacmukala do slúchadla, oprela som sa do vankúšov a zavrela oči, vtedy matka vklzla späť do izby, pretože keď som ich opäť otvorila, už tam sedela.

V prvý deň sme sa rozprávali o mojom bratovi, najstaršom z nás troch súrodencov, ktorý sa neoženil a žil v dome s našimi, hoci mal už tridsaťšesť, a o mojej staršej sestre, ktorá mala tridsaťštyri a bývala s piatimi deťmi a manželom šesťnásť kilometrov od našich. Opýtala som sa, či si brat našiel prácu. „Žiadnu prácu nemá,“ odvetila matka. „Trávi noci so zvieratami, ktoré majú na druhý deň zabiť.“ Opýtala som sa jej, čo to vraví, a ona to zopakovala. A dodala: „Ide na Pedersonových farmu a spí vedľa prasiat, ktoré idú na druhý deň na porážku.“ To ma vážne prekvapilo, aj som to povedala a matka mykla plecami.

Potom sme preberali sestričky; matka im rovno dala prezývky: „Sušienka“ bola jedna chudulinká, strohá vo svojej náklonnosti; „Ubolená“ bola jedna staršia skrúšená; „Vážna slečna“ zasa jedna Indka, ktorú sme si obe obľúbili.

Ale bola som unavená, a tak mi matka začala rozprávať príbehy o ľuďoch, ktorých poznala kedysi pred rokmi. Rozprávala tak, ako som si u nej nepamätala, akoby sa v nej roky zbieral tlak pocitov, slov, postrehov, hovorila dýchavičným, ale vyrovnaným hlasom. Občas som zadriemala, a keď som sa zobudila, poprosila som ju, aby pokračovala. Ale namietla: „Ach, Lulu, musíš oddychovať.“

„Veď oddychujem. Prosím, mami! Povedz mi všet-

ko. Povedz mi všetko. Povedz mi o Kathie Nicelyovej. Odjakživa milujem jej meno.“

„Ach. Kathie Nicelyová. Božemôj, tá veru nedopadla dobre.“